

Gitte Elisabeth Hansens prædiken juleaften

Taler

Gitte Elisabeth Hansen
Sognepræst

Sted

Ulfborg og Ulfkær Kirker

Omstændigheder

Prædikentekst

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 1-14

1

Genfortryllelsen af hverdagslivet

5

Walt Disney

Kl. 16.00 juleaftensdag gætter jeg på, at der er mange der sætter sig til fjernsynet og tænder for Disneys juleshow.

10

For nogle er det mere helligt end at gå i kirke til jul. Nu i den hellige time.

Jesper fårekylning vil synge for på "Når du ser et stjernesud" og vi - traditionen tro – vil få et gensyn med Bambi på isen, Lady og Vagabondens

15

spaghettimiddag og kødbollen, der kærligt skubbes hen med snuden til Lady og Anders And vil kæmpe med omgivelserne og Snehvide vil lystigt danse med de syv små dværge i skovhytten.

Disney har i mange, mange år pustet liv i døde streger. Tegnefilmene har

20

balanceret mellem drøm og virkelighed, håb og kendsgerninger, fortryllet liv og trist materie.

Det ser vi særligt i filmen *Pinocchio* hvor en lille trædreng vækkes til live af en

stjernestøvsglitrende blå ønskefé, mens ordene "When you Wish upon a star"

25

synges. Jesper fårekylning vil synge: *Bare du af hjertet tror, da er ingen bøn for stor*."

30 Dette løfte har fået familier til at sætte sig til rette foran Disneys juleshow siden 1950'erne i USA og siden 1967 i Danmark med en klar opfordring til tro på det fantastiske, det fortryllende i vores liv.

Alt dette sker nogle få timer før familierne tage hinanden i hånden, går rundt om træet og synger Grundtvigs gamle barnesang: "*Dejlig er den himmel blå*".

35 Selv når vi bliver voksne opsøger vi stadig Disneys univers, eller sætter os med Netflix, HBO og andre net-tjenester, og nu også snart Disneys nye kanal.

40 Vi ønsker os et ekstraordinært pift eller grin i hverdagen når vi slapper af med Facebook, snapchat, eller et hav af youtube-klip. Det hele udtryk for det *moderne menneskes trang til fortryllelse* af vores liv.

At noget, eller *nogen* kommer udefra og opliver og fortryller vores liv.

45 Vi opsøger simpelthen konstant noget, der kan forny og forvandle vores gennemrationaliserede liv, hvor alt skal være fornuftigt og gennemskueligt og hvor nedskæringer af varme fagkyndige hænder bliver kaldt rationaliseringer, altså fornuftige, selv om det er det modsatte.

50 Og når vi så, dødtrætte efter dagens gennemfornuftige arbejde, opvasken er taget, vasketøjet sat over og børnene lagt i seng, så er det det *fantasy* og trangen til genfortryllelse, der præger vores private liv foran skærmene.

55 Det er underholdningen, fortællingen eller nyheden, alt det, der kan sætte vores fantasi i gang – det er det vi dybest set efterspørger.

For uden nyheder, uden fortryllelsen af vores liv, uden fantasien, så ved vi godt, at vi dør. I hvert fald mentalt.

60 Hvorfor? Fordi vi har brug for hinanden og hinandens fortællinger. Vi kan ikke leve udelukkende af fornuft.

65 **N. F. S. Grundtvig**

Som sagt lever vi i en gennemfornuftig og moralsk tid. Men det er ikke kirken, der i dag sætter de moralske kompas.

70

Det er politikerne og folkestemningen. Vi må tilsyneladende ikke længere ryge, drikke og det er forbundet med skam at forsigtig at kigge ned i køledisken med hakket oksekød og flæskesteg. For det er ikke fornuftigt.

75

Grundtvig

På Grundtvigs tid – vi er i begyndelsen af 1800-tallet, der var tiden også gennemmoralsk.

80

Jesus var ikke længere kilde til fortryllelse og noget mystisk og spændende, men var – også i teologien - blevet en ansvarlig voksen, fornuftig og moralsk mand.

85

Oven på 1700 tallets udbredelse af nye videnskabelige tænkemåder, oplysningstidens rationalisme og fornuftskærlighed, og en begyndende bibelkritik, så var det ikke længere nemt at opretholde en fortryllende barnetro.

Man af-fortryllede salmerne, bibelen – alt blev gennemtrængt af fornuftens stemme.

90

Men fortryllelsen af livet gik ikke væk. Den gik bare et andet sted hen. For videnskabsmændene kæmpede om at finde mirkaler i laboratoriet i stedet for i evangelierne.

95

Selv præsterne og teologerne begyndte at lede efter en fornuftig og af-fortryllet kerne i kristendommen.

100

I stedet for at være verdens frelser, så skulle Jesus nu være et etisk forbillede. Man mente simpelthen, at med Jesus som etisk forbillede, så kunne det styrke det enkelte menneskes dyder og moral og på den måde forbedre sammenhængskraften i samfundet.

Og derfor begyndte man at luge ud i kristendommens mest barnlige, fortryllende og ufornuftige elementer.

105

At Jesus havde været barn blev nedtonet sammen med de engle, der sang julenat blev anset for at være overnaturlige – og dermed uvedkommende.

110 Nej, det var Jesus som moralsk forbillede, der skulle fremhæves.

Men for Grundtvig blev det for meget. For mennesket er for ham mere end en abekat, der kun skulle efterabe de andre dyr og sidenhen sig selv til verdens ende, som han skriver i sit store værk *Nordens Mytologi 1832*:

115

Nej, for mennesket er også ”en mageløs, underfuld Skabning, i hvem guddommelige Kræfter skal kundgøre, udvikle og klare sig gennem tusinde Slægter, som et guddommeligt Eksperiment, der viser, hvordan Aand og Støv kan gennemtrænge hinanden, og forklares i en fælles guddommelig Bevidsthed”.

120

For Grundtvig adskiller mennesket sig fra dyrene ved at have sprog og bevidsthed. Ved at have fortælling. Ved at bære på en fortryllelse af livet fra Guds fortælling om os og ham.

125

Juleevangeliet

130 Det er derfor vi kæmper om fortællingen. Hvilken fortælling er den mest fortryllende? Den fortælling er stærkest som også kan fortrylle mennesket om 1000 år.

Ja, juleevangeliet lever stadig, for det er en fortryllende fortælling om et barn, der bliver født under umulige omstændigheder.

135

Men hvordan kan den fortælling genfortrylle også vores gennemfornuftige liv?

140 Hvordan kan den juleevangeliet vise for os, at Gud er midt i blandt os? Ja, det kan den hvis vi er bevidste om, at der julenat blev født en frelser, der genfortryller vores liv med hinanden her og nu.

Genfortryllelsen er, at vi bliver kastet i hinandens arme af Gud. Og ikke bare, når vi denne ene gang om året sidder foran Disneys årlige uddeling af åndelige julehjælp, men også når vi møder dem i hverdagens små mirakler. Så lad os tolke

disse mirakler og dagligdagsfortryllesgaver fra Gud som Jesus gør.

150

Julehjælp

Da jeg var ude og dele julehjælp ud her op til jul, så skete der noget helt
155 fortryllende.

Da jeg banker på en dør et sted her i Ulfborg og den bliver åbnet, så var det en stor glæde, da en lille syrisk barn på 2-3 år stormede ud og krammede mit knæ, nærmest inden jeg kom inden for døren.

160

Og mens jeg stod der lammet af en krammebenlås, da så kom hans lidt ældre storesøster ud til mig med en barnehåndvarm pebbernød.

165 *Værsgo' – den er til dig*, sagde den syriske pige på klingende dansk.

Altså – det var *ren* fortryllelse. Genfortryllelse. Barnets fortryllelse af mit gennemfornuftige abesind sådan en våd og klam søndag aften i december 2019.

170 Det var indtil nu den bedste julegave jeg har fået. En håndvarm pebbernød, et stort håbefuldt smil og et kram om knæet.

Det var ren genfortælleling af juleevangeliet for præsten og jeg blev mindet om nogle ord, som Jesus siger som voksen: *Den der ikke modtager Guds rige som et*
175 *lille barn, kommer slet ikke ind i det!*

Børnene ved, at livet handler om at lade sig genfortrylle igen og igen. Også ind i hverdagen. Derfor skal vi blive som dem.

180 Pianisten Bent Fabricius-Bjerre sagde en gang: »*Det handler ikke om, hvem der har skrevet nummeret, men om, hvem der har skrevet det sidst.*

Her i dag er I de sidste, der har hørt det, så det må fortrylle jer og blive nyt for os.

185 Det skal fortolkes – leves igen og igen. Og på ny. Af og med nogle nye mennesker.

Det skal leves af os, mennesker af Ånd, og lader fortryllelsen vandre videre til vor medmennesker. Små som store.

190

Som Grundtvig, Disney og børnene i døråbningen til det syriske hjem gjorde det til mig her i Ulfborg.

Glædelig jul. Amen.

195

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

200

Tags

Juleaften, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/gitte-elisabeth-hansens-praediken-juleaften>

205

210

215

220